

Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received: 20 May 2025 Revised: 16 June 2025

Accepted: 26 August 2025

ความท้าทายของศาสนาฮินดูในสังคมสมัยใหม่ของอินเดีย

The Challenges of Hinduism in Modern Indian Society

นายสุธี มาลัยกุล¹

Mr.Sutee Malaikul

บทคัดย่อ

ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาหลักในประเทศอินเดีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และการเมือง ในขณะที่ศาสนาฮินดูยังคงมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของประชาชน แต่ก็ต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ซึ่งรวมถึงการเมือง ความหลากหลายทางศาสนา และการขัดแย้งในสังคม ความท้าทายที่สำคัญคือการที่ศาสนาฮินดูถูกนำมาใช้ในทางการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกทางศาสนาและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆในสังคม การใช้ศาสนาในการเมืองทำให้เกิดความตึงเครียดและขัดแย้งระหว่างฮินดูและกลุ่มศาสนาอื่นๆ เช่น มุสลิม คริสเตียน และซิกข์ นอกจากนี้ความหลากหลายทางศาสนาในอินเดียยังเป็นปัจจัยที่ทำให้การบูรณาการสังคมมีความยากลำบาก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเชิงศาสนา เช่น เขตแคชเมียร์ ซึ่งการแบ่งแยกทางศาสนาเป็นปัญหาสำคัญ นอกจากนี้ศาสนาฮินดูยังต้องเผชิญกับความขัดแย้งภายในที่เกิดขึ้นจากกลุ่มต่างๆ ภายในศาสนา เช่น การพิสูจน์ความถูกต้องของคำสอนและการปฏิบัติ รวมไปถึงคำถามเกี่ยวกับประเพณีดั้งเดิม เช่น ระบบวรรณะ และบทบาทของผู้หญิงในสังคม การปรับตัวของศาสนาฮินดูเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ ทั้งในด้านการศึกษา เทคโนโลยี และค่านิยมใหม่ๆ เป็นสิ่งที่ท้าทายเช่นกัน แนวทางการแก้ไขและการรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ คือ การสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมือง การรักษาความเป็นกลางทางศาสนาในการบริหารประเทศจะช่วยลดความขัดแย้งทางศาสนาและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนาในระบบการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการลดการแบ่งแยกและเพิ่มความเข้าใจในความหลากหลายของสังคม นอกจากนี้ การปรับตัวของศาสนาฮินดูให้สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่ ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา และค่านิยมใหม่ๆ จะช่วยให้ศาสนาฮินดูมีบทบาทที่สำคัญและสามารถอยู่ร่วมกับศาสนาอื่นๆ ได้อย่างสันติ

คำสำคัญ: ความท้าทาย, ศาสนาฮินดู, สังคมสมัยใหม่, อินเดีย

¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar,Thailand

Abstract

Hinduism is the predominant religion in India, playing a significant role in morality, culture, and politics. While Hinduism continues to influence daily life for many, it faces several challenges, including political issues, religious diversity, and societal conflicts. A key challenge is the use of Hinduism for political gain, which has led to religious divisions and conflicts between different groups within society. The politicization of religion has caused tensions and conflicts between Hindus and other religious groups, such as Muslims, Christians, and Sikhs. Additionally, the religious diversity in India presents challenges for social integration, especially in areas with religious conflicts, such as Kashmir, where religious division is a major issue. Furthermore, Hinduism also faces internal conflicts among various groups, such as debates over the validity of religious teachings and practices, as well as questions about traditional customs like the caste system and the role of women in society. The adaptation of Hinduism to the changes of the modern world, including developments in education, technology, and new social values, presents additional challenges. To address these challenges, it is essential to establish a balance between religion and politics. Maintaining religious neutrality in governance will help reduce religious conflicts and promote peaceful coexistence. Promoting education about religious diversity within the education system is crucial to reducing divisions and enhancing understanding of societal diversity. Moreover, adapting Hinduism to the modern world, including economic development, education, and new values, will help ensure its continued importance and peaceful coexistence with other religions.

Keywords: Challenges, Hinduism, Modern Society, India

1.บทนำ

ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาหลักของอินเดียที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมลึกซึ้ง สืบทอดมาเป็นเวลาหลายพันปี อิทธิพลของศาสนาฮินดูแผ่ขยายไปยังทุกด้านของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นระบบสังคม ประเพณี กฎหมาย และการปกครอง ความเชื่อทางศาสนานี้ได้สร้างแนวทางปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ระบบวรรณะ แนวคิดเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ตลอดจนพิธีกรรมทางศาสนาที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ในยุคสมัยใหม่ที่สังคมอินเดียกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ศาสนาฮินดูกำลังเผชิญกับความท้าทายใหม่ซึ่งผลต่อบทบาทและสถานะของตนเองในสังคม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างประเพณีดั้งเดิมกับแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งมีผลต่อทั้งมิติทางศาสนา สังคม และการเมืองของประเทศ (Jaffrelot, 2007)

การศึกษาความท้าทายที่ศาสนาฮินดูเผชิญในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากศาสนาไม่ได้เป็นเพียงระบบความเชื่อส่วนบุคคล แต่ยังเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดโครงสร้างทางสังคมและการเมืองของอินเดียมาโดยตลอด การทำความเข้าใจความท้าทายเหล่านี้จะช่วยให้เห็นถึงบทบาทของศาสนาฮินดูในฐานะกลไกสำคัญของสังคม รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการปะทะกันระหว่างแนวคิดอนุรักษ์นิยมกับแนวคิดเสรีนิยม ความตึงเครียดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นในหลายประเด็น(Embree, 1988)เช่น การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับศาสนา การเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีในสังคมฮินดู การลดบทบาทของระบบวรรณะในโลกยุคใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนศาสนาต่างๆ ภายในประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวฮินดู และแนวทางการปกครองของอินเดีย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความท้าทายของศาสนาฮินดูในบริบทของสังคมอินเดียสมัยใหม่ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในสามประเด็นหลัก ได้แก่ (1)อิทธิพลของศาสนาฮินดูในทางการเมืองซึ่งรวมถึงบทบาทของลัทธิชาตินิยมฮินดู (Hindutva) และความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและรัฐ (2) ความหลากหลายทางศาสนา และความขัดแย้งระหว่างศาสนา โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชาวฮินดู มุสลิม และศาสนาอื่นๆ ในอินเดีย และ (3) การปรับตัวของศาสนาฮินดูต่อแนวคิดสมัยใหม่ เช่น สิทธิสตรี การศึกษา และเศรษฐกิจยุคใหม่ การวิเคราะห์ในประเด็นเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของศาสนาฮินดูในโลกปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองที่ซับซ้อน

2.บทบาทของศาสนาฮินดูในสังคมอินเดีย

ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งในสังคมอินเดีย ทั้งในด้านชีวิตประจำวัน วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี และการเมือง ศาสนาฮินดูไม่ได้เป็นเพียงระบบความเชื่อทางจิตวิญญาณ แต่ยังเป็นรากฐานของโครงสร้างทางสังคมและระบบคุณค่าที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชาวอินเดียมาเป็นเวลาหลายพันปี การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาฮินดูในสังคมอินเดียจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศนี้

อิทธิพลศาสนาในชีวิตประจำวัน

ศาสนาฮินดูมีบทบาทสำคัญในการกำหนดหลักศีลธรรมและจริยธรรมของประชาชน ชาวฮินดูยึดถือหลักธรรมะ(Dharma) ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่แสดงถึงหน้าที่ทางศีลธรรมของแต่ละบุคคล หลักธรรมะนี้แตกต่างกันไปตามอายุ วรรณะ และอาชีพ แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือการสร้างสมดุลในชีวิต หลักศีลธรรมในศาสนาฮินดูยังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเรื่องกรรม (Karma) ซึ่งเชื่อว่าการกระทำของแต่ละบุคคลจะส่งผลต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ความเชื่อนี้ทำให้ชาวฮินดูให้ความสำคัญกับความเมตตา ความซื่อสัตย์ และการทำความดี (Wikipedia, 2025A)

อิทธิพลต่อพิธีกรรมและเทศกาลทางศาสนา พิธีกรรมและเทศกาลทางศาสนาเป็นส่วนสำคัญของชีวิตชาวฮินดู พิธีกรรมทางศาสนามีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การสวดมนต์ประจำวันไปจนถึงพิธีกรรมสำคัญ เช่น พิธีบูชา (Puja) ซึ่งเป็นการถวายของบูชาแก่เทพเจ้า พิธีแต่งงานแบบฮินดู พิธีเผาศพ และพิธีศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฏจักรชีวิต เทศกาลทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการรวมกลุ่มชุมชนและสร้างความสัมพันธ์

ระหว่างผู้คน เทศกาลสำคัญ เช่น ดีปาวาลี (Diwali) หรือเทศกาลแห่งแสงไฟ โฮลี (Holi) เทศกาลแห่งสีสัน และ นวราตรี (Navratri) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการบูชาพระแม่เทพธิดา ล้วนเป็นเทศกาลที่สะท้อนถึงความศรัทธาของประชาชนและความผูกพันระหว่างศาสนากับชีวิตประจำวัน (วรพร ภู่งศ์พันธ์และคนอื่นๆ, 2557)

ความเชื่อและประเพณีในสังคมฮินดู

ความเชื่อในพระเจ้าหลายองค์ศาสนาฮินดูเป็นศาสนา พหุเทวนิยม (Polytheism) คือการนับถือพระเจ้าหลายองค์ พระเจ้าแต่ละองค์มีบทบาทและพลังอำนาจที่แตกต่างกันไป เทพเจ้าที่สำคัญในศาสนาฮินดู ได้แก่ พระพรหม (Brahma) พระผู้สร้างโลก พระวิษณุ (Vishnu) พระผู้ปกป้องโลก และ พระศิวะ (Shiva) พระผู้ทำลายและสร้างสมดุลของจักรวาล นอกจากนี้ยังมีเทพเจ้าและเทพธิดาอื่นๆ เช่น พระพิฆเนศ (Ganesha) เทพเจ้าแห่งความสำเร็จ และพระแม่ลักษมี (Lakshmi) เทพีแห่งโชคลาภและความมั่งคั่งแนวคิดเกี่ยวกับเทพเจ้าหลายองค์ทำให้ศาสนาฮินดูมีความหลากหลายในแนวทางปฏิบัติและความเชื่อของแต่ละชุมชน การเคารพบูชาพระเจ้าองค์ใดขึ้นอยู่กับภูมิภาคและประเพณีของแต่ละครอบครัว

วัฒนธรรมฮินดูยังให้ความสำคัญกับความกตัญญูต่อบิดาและมารดา และการเคารพผู้สูงอายุ สมาชิกในครอบครัวมีหน้าที่ดูแลพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากหลักธรรมะ การให้ความเคารพต่อครูและปราชญ์ในศาสนาฮินดูยังเป็นที่ถูกปลูกฝังผ่านระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม ความเชื่อในระบอบวรรณะและบทบาททางสังคมระบบวรรณะ (Varna System) เป็นโครงสร้างสังคมที่สืบทอดมายาวนานในศาสนาฮินดู ระบบนี้แบ่งสังคมออกเป็นสี่วรรณะหลัก ได้แก่ พราหมณ์ (Brahmin) นักบวชและปราชญ์ กษัตริย์ (Kshatriya) นักรบและชนชั้นปกครอง ไชยยะ (Vaishya) พ่อค้าและเกษตรกร ชูดรา (Shudra) กรรมกรและแรงงาน แม้ว่าระบบวรรณะจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในยุคสมัยใหม่และถูกยกเลิกไปตามกฎหมายอินเดีย แต่แนวคิดเกี่ยวกับวรรณะยังคงมีอิทธิพลในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งงานและโครงสร้างทางสังคม (สมหวัง แก้วสุฟอง, 2018)

อิทธิพลของศาสนาฮินดูต่อการเมืองอินเดีย

ศาสนาฮินดูมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองอินเดียอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่พรรคการเมืองบางกลุ่มใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานเสียงพรรคภารตียชนตา (Bharatiya Janata Party - BJP) เป็นตัวอย่างของพรรคการเมืองที่มีแนวคิดชาตินิยมฮินดู (Hindutva) ซึ่งเน้นความเป็นอินเดียในฐานะประเทศของชาวฮินดู ความเคลื่อนไหวของลัทธิชาตินิยมฮินดู มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ และทำให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาในการปกครอง (The101.world, 2020)

ความขัดแย้งระหว่างศาสนาอินเดียเป็นประเทศที่มีศาสนาหลากหลาย โดยมีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม คริสต์ ซิกข์ พุทธ และเชนร่วมอยู่ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนศาสนาต่างๆ ไม่ได้ราบรื่นเสมอไป ความขัดแย้งทางศาสนา เช่นการปะทะกันระหว่างชาวฮินดูกับชาวมุสลิม เป็นประเด็นที่สร้างความท้าทายให้กับสังคมอินเดียมาอย่างยาวนาน การใช้ศาสนาเพื่อสร้างความนิยมทางการเมือง นักการเมืองบางกลุ่มใช้ศาสนาฮินดูเพื่อสร้างความนิยมและความชอบธรรมในการบริหารประเทศ การส่งเสริมอัตลักษณ์ฮินดูผ่านการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษา การส่งเสริมศาสนพิธีในที่สาธารณะ และการสนับสนุนวัดฮินดูในระดับรัฐบาล เป็นตัวอย่างของแนวทางนี้ ศาสนาฮินดูมีบทบาทสำคัญในสังคมอินเดีย ทั้งในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรม

ประเพณี และการเมือง อย่างไรก็ตามในยุคสมัยใหม่ศาสนาฮินดูต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความท้าทายทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาต่างๆ ในอินเดีย การศึกษาบทบาทของศาสนาฮินดูจึงเป็นกุญแจสำคัญในการเข้าใจพลวัตของสังคมอินเดียในปัจจุบันและอนาคต (The101.world,2021)

3.ความท้าทายด้านการเมืองที่ผสมผสานศาสนา

การผสมผสานศาสนาฮินดูเข้ากับการเมืองในอินเดียได้สร้างความท้าทายและผลกระทบที่สำคัญต่อสังคมและการเมืองในประเทศ ศาสนาฮินดูไม่เพียงเป็นศาสนาหลักของประชาชนในอินเดีย แต่ยังมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดทิศทางของการเมืองและนโยบายของรัฐ กระแสการเมืองที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดูมักจะเชื่อมโยงกับการแบ่งแยกทางสังคม และทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ในอินเดีย

การใช้ศาสนาในทางการเมืองเป็นกลยุทธ์ที่พรรคการเมืองบางกลุ่มใช้เพื่อสร้างฐานเสียงและเพิ่มความนิยมในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะในบริบทของพรรคภารตียชนตาหรือพรรคประชาชนอินเดีย(Bharatiya Janata Party-BJP) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหญ่ในอินเดียที่มีแนวคิดชาตินิยมฮินดู (Hindutva) พรรคประชาชนอินเดียมักจะเน้นการส่งเสริมศาสนาฮินดูในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของอัตลักษณ์ของอินเดียและพยายามทำให้ศาสนาฮินดูมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของประชาชน รวมทั้งในการกำหนดนโยบายต่างๆ ของรัฐ หนึ่งในกลยุทธ์ที่พรรคประชาชนอินเดีย ใช้คือการสนับสนุนการบูชาศาสนาในที่สาธารณะ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาฮินดู และการส่งเสริมการสร้างวัดฮินดูในพื้นที่ต่างๆ แนวทางนี้ช่วยเพิ่มการเชื่อมโยงระหว่างศาสนาฮินดูกับอำนาจทางการเมืองและยืนยันอำนาจของพรรคในหมู่ผู้สนับสนุนที่เป็นชาวฮินดู อย่างไรก็ตาม การผสมผสานศาสนาเข้ากับการเมืองแบบนี้ทำให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ในอินเดีย โดยเฉพาะระหว่างชาวฮินดูกับกลุ่มมุสลิมและคริสเตียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อความสมานฉันท์ในสังคมอินเดีย (The101.world,2021)

ผลกระทบจากการเมืองเชิงศาสนา การนำศาสนาฮินดูมาใช้ในทางการเมืองส่งผลกระทบทั้งในเชิงบวกและลบต่อสังคมอินเดีย การผลักดันแนวคิดทางการเมืองที่ยึดมั่นในศาสนาฮินดูทำให้เกิดความตึงเครียดทางศาสนาและการแบ่งแยกในสังคม อินเดียที่มีความหลากหลายทางศาสนา เมื่อศาสนาฮินดูถูกยกให้เป็นอัตลักษณ์หลักของชาติ การเคารพและสนับสนุนศาสนาฮินดูจึงกลายเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการได้รับการยอมรับจากรัฐบาลและพรรคการเมือง ซึ่งส่งผลให้เกิดการแยกแยะระหว่างชาวฮินดูกับกลุ่มศาสนาอื่นๆ เช่น มุสลิม คริสเตียน และซิกข์ ในหลายกรณี การเมืองเชิงศาสนาทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง เช่น ความรุนแรงระหว่างชาวฮินดูกับชาวมุสลิมในบางรัฐ ซึ่งเกิดจากการใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการสร้างการแบ่งแยกในสังคม ตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดคือความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเมืองกุญปุร์ (Gujarat) ในปี 2002 ซึ่งเกิดจากการประท้วงและการโจมตีทางศาสนาระหว่างชาวฮินดูกับมุสลิม (The101.world,2022) การใช้ศาสนาเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองอาจสร้างบรรยากาศของความไม่ไว้วางใจและความเกลียดชังระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความสงบสุขในประเทศ

การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่อิงศาสนา หนึ่งในตัวอย่างสำคัญของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่อิงศาสนาฮินดูคือการเคลื่อนไหวของพรรคประชาชนอินเดีย ซึ่งมักจะย้ำถึงความสำคัญของศาสนาฮินดูในการสร้างอัตลักษณ์ของชาติอินเดีย พรรคประชาชนอินเดีย ใช้กลยุทธ์นี้เพื่อดึงดูดผู้สนับสนุนที่มาจากชาวฮินดูโดยเฉพาะ และพยายามผลักดันแนวคิดฮินดูทวา(Hindutva) ที่เชื่อว่าอินเดียควรเป็นประเทศที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวฮินดูในทุกด้านของชีวิต พรรคประชาชนอินเดีย มีการสนับสนุนการสร้าง วัดราม)Ram Mandir) ในเมืองอโยธยา(Ayodhya) ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดที่มีความสำคัญในศาสนาฮินดูและเป็นศูนย์กลางของความขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูกับมุสลิม การสร้างวัดในสถานที่นี้ถือเป็นการยืนยันการเป็นเจ้าของที่ดินและการกลับคืนสู่อัตลักษณ์ของฮินดูที่เคยสูญเสียไป การเคลื่อนไหวเหล่านี้สร้างความตึงเครียดในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนา โดยเฉพาะเมื่อศาสนาฮินดูถูกมองว่าเป็นอุดมการณ์หลักที่มีผลกระทบต่อการยอมรับและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ความเคลื่อนไหวของพรรคประชาชนอินเดีย และการผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดูทำให้เกิดการแยกแยะระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ และทำให้ความหลากหลายทางศาสนาในอินเดียถูกทำลาย (VOA Thai,2023) การผสมผสานศาสนาฮินดูกับการเมืองในอินเดียสร้างความท้าทายและผลกระทบที่สำคัญต่อสังคมและการเมือง การใช้ศาสนาฮินดูเป็นเครื่องมือทางการเมืองช่วยสร้างฐานเสียงให้กับพรรคการเมืองบางพรรค เช่นพรรคประชาชนอินเดียที่ส่งเสริมการยึดมั่นในอัตลักษณ์ของศาสนาฮินดู แต่การกระทำเช่นนี้ก็ส่งผลกระทบต่อความสมานฉันท์ทางสังคม การแบ่งแยกระหว่างกลุ่มศาสนา และการสร้างความขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูกับมุสลิมและคริสเตียนทำให้เกิดความตึงเครียดที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาและความสงบสุขในประเทศอินเดีย

4.ปัญหาความหลากหลายทางศาสนาในอินเดีย

อินเดียเป็นประเทศที่มีประชากรหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นหนึ่งในลักษณะเด่นที่ทำให้ประเทศนี้มีความเป็นเอกลักษณ์ แต่ความหลากหลายทางศาสนาก็คือทั้งความท้าทายและข้อได้เปรียบสำหรับสังคมอินเดีย ความหลากหลายนี้ส่งผลให้เกิดทั้งความร่วมมือและความขัดแย้งในบางกรณี โดยเฉพาะในบริบทของการบูรณาการสังคมและการสร้างความสงบสุขในประเทศ บทนี้จะสำรวจความท้าทายที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายทางศาสนาในอินเดีย

ประชากรที่หลากหลายทางศาสนาในอินเดียเป็นบ้านของประชากรที่หลากหลายทางศาสนาและเชื้อชาติ มีประชากรที่นับถือศาสนาฮินดูเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม คริสเตียน ซิกข์ และศาสนาอื่นๆด้วย ซึ่งทำให้อินเดียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่นศาสนาฮินดูมีผู้ติดตามมากกว่า80%ของประชากรทั้งหมดในขณะที่ศาสนาอิสลามมีสัดส่วนประมาณ 14% และศาสนาคริสต์และซิกข์มีสัดส่วนที่เหลือ (Wikipedia contributors, 2025B)ความหลากหลายทางศาสนาในอินเดียเป็นสิ่งที่สร้างทั้งความสมดุลและความท้าทายในสังคม ภาครัฐต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการให้กลุ่มศาสนาต่างๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติภาพและมีความเข้าใจต่อกัน การส่งเสริมการศึกษาที่เคารพความหลากหลายทางศาสนา และการรับรองสิทธิทางศาสนาของทุกกลุ่มถือเป็นการกิจที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเสมอภาคและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ความขัดแย้งระหว่างศาสนา การขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนาฮินดูและกลุ่มศาสนาอื่นๆ เช่น อิสลาม คริสเตียน และซิกข์ ถือเป็นปัญหาที่สำคัญในอินเดีย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความตึงเครียดและความขัดแย้งทางศาสนา ตัวอย่างที่เด่นชัดคือเขต แคชเมียร์ (Kashmir) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มฮินดูและมุสลิมมาอย่างยาวนาน การต่อสู้เพื่อการควบคุมพื้นที่นี้มีทั้งปัจจัยทางการเมืองและศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องอีกพื้นที่ที่มีความขัดแย้งทางศาสนาอย่างรุนแรงคือในเขตชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ในเมืองต่างๆ เช่นอโยธยา (Ayodhya) ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดรามที่มีความสำคัญทางศาสนาฮินดู และเป็นจุดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูกับมุสลิมในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ความขัดแย้งเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นปัญหาทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับการเมืองและประวัติศาสตร์ของอินเดียด้วย(Thai Rath,2022)การขัดแย้งทางศาสนาในอินเดียจึงเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง ทำให้การบูรณาการสังคมในระดับชาติเป็นเรื่องยากขึ้น การแก้ไขปัญหานี้ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและประชาชนในการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

การสร้าง ความสมดุระหว่างศาสนาต่างๆ ในอินเดียเป็นการท้าทายที่ยิ่งใหญ่สำหรับรัฐบาลและสังคมในประเทศ รัฐบาลอินเดียได้พยายามส่งเสริมแนวทางการปกครองที่ไม่เลือกปฏิบัติทางศาสนา และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ผ่านการสร้างกฎหมายและนโยบายที่รับรองสิทธิของทุกคน ตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญของอินเดีย ที่รับรองเสรีภาพทางศาสนาและสิทธิในการปฏิบัติศาสนาอย่างเสมอภาคให้กับทุกกลุ่มศาสนา รัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิทางศาสนา เช่น การเคารพความเชื่อและพิธีกรรมของศาสนาต่างๆ ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา (The101.world,2022)นอกจากนี้ การส่งเสริมความเข้าใจและการสร้างความสมานฉันท์ในระดับท้องถิ่นก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาต่างๆ ตัวอย่างเช่นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้เยาวชนสามารถเติบโตในสังคมที่เคารพและเข้าใจกัน ความหลากหลายทางศาสนาในอินเดียเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายในการสร้างสังคมที่สงบสุขและยุติธรรม การขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนาเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องการการแก้ไขที่มีความรอบคอบ การส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างศาสนาต่างๆ เป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาสังคมอินเดียให้สามารถบูรณาการกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีความสมดุล

5.ความขัดแย้งในสังคมฮินดู: การเผชิญกับปัญหาภายใน

ศาสนาฮินดูมีประวัติศาสตร์และความเชื่อที่ลึกซึ้งซึ่งครอบคลุมหลายศตวรรษ โดยมีทั้งความหลากหลายภายในศาสนาเองในเรื่องของหลักคำสอนและวิธีการปฏิบัติ แม้ว่าฮินดูจะเป็นศาสนาหลักของอินเดีย แต่ก็มีปัญหาภายในที่ท้าทายการพัฒนาและความยั่งยืนของศาสนาฮินดูในสังคมปัจจุบัน ความขัดแย้งเหล่านี้ครอบคลุมถึงการเคลื่อนไหวภายในศาสนา ประเด็นการยอมรับและการยกเลิกความเชื่อดั้งเดิม และความท้าทายจากโลกสมัยใหม่ ในบทนี้จะพิจารณาปัญหาภายในเหล่านี้และผลกระทบที่มีต่อสังคมฮินดู

การเคลื่อนไหวภายในศาสนาฮินดู ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่มีความหลากหลายทั้งในแง่ของคำสอนและการปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่ามีความหลากหลายในกลุ่มในศาสนาฮินดูที่ตีความคำสอนต่างๆ ของศาสนาในวิธีที่แตกต่างกัน

กัน การต่อสู้ภายในศาสนาฮินดูมักเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ความถูกต้องของคำสอนและการปฏิบัติ เช่น ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอัชคารียะ (Aghoris) ซึ่งมีลัทธิการปฏิบัติที่เข้มงวดและสุดโต่งกับกลุ่ม โยคี (Yogis) ที่เน้นการฝึกฝนทางจิตและการทำสมาธิการเคลื่อนไหวภายในศาสนาฮินดูในปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูวิถีชีวิตฮินดูที่เชื่อมโยงกับแนวคิดเกี่ยวกับชาตินิยมฮินดู ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมความเป็นฮินดูในสังคมอินเดีย การเคลื่อนไหวนี้บางครั้งถูกมองว่าเป็นการแสดงออกของความพยายามในการสร้างความเชื่อมโยงที่มั่นคงระหว่างศาสนาและชาติ ซึ่งมีทั้งการสนับสนุนและการต่อต้านจากกลุ่มต่างๆ (วิกิพีเดีย,2025)

การยอมรับและการยกเลิกความเชื่อดั้งเดิม ศาสนาฮินดูมีกลุ่มความเชื่อที่มีความยาวนานในประเพณีและค่านิยมดั้งเดิมที่ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมฮินดู ตัวอย่างเช่นระบบวรรณะ (Caste System) ซึ่งมีความสำคัญในศาสนาฮินดูในแง่ของการจัดอันดับและการกำหนดสถานะทางสังคม การปฏิบัติตามระบบนี้ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติและความไม่เสมอภาคในสังคม ซึ่งทำให้เกิดการต่อต้านและการวิจารณ์จากหลายฝ่าย นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในศาสนาฮินดู ซึ่งเป็นหนึ่งในประเด็นที่มีการถกเถียงกันอย่างต่อเนื่อง บทบาทของผู้หญิงในศาสนาฮินดูมักถูกจำกัดภายใต้กรอบของประเพณีที่สืบทอดมาหลายศตวรรษ โดยเฉพาะในแง่ของการแต่งงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของผู้หญิงในศาสนาฮินดูจึงเป็นประเด็นที่สำคัญและเป็นความท้าทายที่ต้องเผชิญ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2025)

ความท้าทายจากโลกสมัยใหม่ โลกสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านการศึกษา เทคโนโลยี และค่านิยมใหม่ๆ ทำให้ศาสนาฮินดูต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน การเข้าถึงข้อมูลและแนวคิดใหม่ๆ ผ่านสื่อดิจิทัลทำให้ผู้คนในสังคมฮินดูมีมุมมองที่กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับโลกและการใช้ชีวิตความท้าทายจากโลกสมัยใหม่ยังเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของศาสนาฮินดูในเรื่องของการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับสูงที่ได้รับการพัฒนามากขึ้นในอินเดีย ผู้คนจำนวนมากหันมาสนใจการศึกษาที่ไม่จำกัดเฉพาะการศึกษาทางศาสนา และทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติศาสนา เช่น การผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์และศาสนาในแนวทางใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาในสังคม (วัดญาณเวศกวัน,2025)

ความขัดแย้งภายในศาสนาฮินดูสะท้อนถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการพยายามผสมผสานประเพณีดั้งเดิมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกสมัยใหม่ การเคลื่อนไหวภายในศาสนาฮินดูที่ต่อสู้เพื่อการพิสูจน์ความถูกต้องของคำสอน, การปรับตัวของระบบวรรณะและการรับรองบทบาทของผู้หญิงในศาสนา, รวมถึงการปรับตัวในโลกสมัยใหม่ ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ศาสนาฮินดูต้องเผชิญกับความท้าทายในการคงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงไป

6.แนวทางการแก้ไขและการรับมือกับความท้าทายที่ศาสนาฮินดูเผชิญในสังคมสมัยใหม่

ศาสนาฮินดูในอินเดียเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความหลากหลายทางศาสนา การผสมผสานกับการเมือง และการปรับตัวในสังคมโลกสมัยใหม่ ทั้งในด้านการศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา และการสร้างความสมดุลระหว่างศาสนาและการเมือง ดังนั้น จึงมีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจในสังคมและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนา

การส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนา

หนึ่งในวิธีที่สำคัญในการแก้ไขและรับมือกับความท้าทายที่ศาสนาฮินดูเผชิญคือการส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนาในระบบการศึกษา การสร้างความเข้าใจในด้านการอยู่ร่วมกันและการยอมรับความหลากหลายทางศาสนาในระบบการศึกษาสามารถเป็นทางออกที่สำคัญในการลดความขัดแย้งทางศาสนาและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีหลายศาสนา การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนาไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนและผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความแตกต่างทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการยอมรับและเคารพความหลากหลาย ทั้งนี้การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรมีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นไปที่การสอนให้นักเรียนมีทักษะในการวิจารณ์และคำนึงถึงมุมมองของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นในด้านศาสนา วัฒนธรรม หรือประเพณีที่ต่างกัน (Satpathy, 2020)

การส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนายังสามารถทำได้ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปรายหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนที่มีศาสนาต่างกัน การเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศาสนาและบทบาทของศาสนาในสังคมอินเดีย รวมทั้งการฝึกฝนการแสดงความเห็นอย่างสุภาพและมีการเคารพซึ่งกันและกัน การศึกษาความหลากหลายทางศาสนาจึงไม่เพียงแต่เป็นการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่นๆ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความขัดแย้งและส่งเสริมความเข้าใจที่ดีในสังคมที่มีความหลากหลาย

การส่งเสริมศาสนาฮินดูในบริบทที่เป็นสากล

การทำให้ศาสนาฮินดูเป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับโลกผ่านการสนับสนุนงานวิจัยและการเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับศาสนาเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญในการแก้ไขความท้าทายของศาสนาฮินดูในสังคมสมัยใหม่ ในโลกที่เชื่อมโยงกันผ่านเทคโนโลยีและสื่อสารสมัยใหม่ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาฮินดูที่ต้องการและเชื่อถือได้จะช่วยให้ผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติและศาสนามีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาฮินดู หนึ่งในวิธีการสำคัญในการส่งเสริมศาสนาฮินดูในบริบทที่เป็นสากลคือการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดู โดยเฉพาะงานวิจัยที่มุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับค่านิยม พิธีกรรม และคำสอนต่างๆ ในศาสนาฮินดู งานวิจัยเหล่านี้สามารถช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งสามารถนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อดิจิทัล เว็บไซต์ บทความวิชาการ หรือแม้กระทั่งการจัดสัมมนาหรือการประชุมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดู (Chopra, 2019) การเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับศาสนาฮินดูในระดับสากลยังสามารถทำได้ผ่านการสร้างความร่วมมือระหว่างศาสนาและวัฒนธรรมต่างๆ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติและศาสนาได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาฮินดูในฐานะส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษยชาติ การจัดนิทรรศการ การแสดงผลงานศิลปะ หรือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสามารถเป็นช่องทางที่ดีในการทำให้ศาสนาฮินดูเป็นที่รู้จักในระดับสากล การส่งเสริมศาสนาฮินดูในบริบทที่เป็นสากลจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้ศาสนาฮินดูได้รับการยอมรับจากชุมชนโลก แต่ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและลดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับศาสนาฮินดูในสายตาของโลกภายนอก

การสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมือง

การรักษาความเป็นกลางทางศาสนาในการบริหารประเทศเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการแก้ไขและรับมือกับความท้าทายที่ศาสนาอันดูเผริญในสังคมอินเดีย การที่การเมืองใช้ศาสนาในการสร้างฐานการสนับสนุนอาจนำไปสู่การแบ่งแยกและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนา ในขณะที่การสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมืองจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างศาสนาต่างๆ และส่งเสริมความสงบสุขในสังคม รัฐบาลและผู้นำการเมืองควรมีบทบาทในการรักษาความเป็นกลางทางศาสนาและการส่งเสริมความยุติธรรมให้แก่ทุกศาสนาในประเทศ การตัดสินใจทางการเมืองควรมีพื้นฐานจากผลประโยชน์ของประชาชนทั้งหมดโดยไม่ยึดติดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง นอกจากนี้ยังควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มศาสนาต่างๆ ในกระบวนการทางการเมืองเพื่อให้ทุกเสียงได้รับการฟังและคำนึงถึง (Sharma, 2018) การสร้างความไว้วางใจระหว่างศาสนาเป็นขั้นตอนสำคัญในการลดความขัดแย้งทางศาสนา โดยเฉพาะในประเทศที่มีความหลากหลายทางศาสนา เช่น อินเดีย การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างศาสนาอันดูและศาสนาอื่นๆ เช่น มุสลิม คริสเตียน และซิกข์ ต้องอาศัยความเข้าใจที่ลึกซึ้งและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม

การสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมืองจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการรักษาความสงบสุขและการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเคารพความหลากหลายการแก้ไขและรับมือกับความท้าทายที่ศาสนาอันดูเผริญในสังคมอินเดียสามารถทำได้ผ่านแนวทางที่หลากหลาย เช่น การส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนา การส่งเสริมศาสนาอันดูในบริบทที่เป็นสากล และการสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมือง แนวทางเหล่านี้จะช่วยลดความขัดแย้งทางศาสนาและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม ปัจจุบันอินเดียประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาต่างๆ โดยมีหลายแนวทางที่นำมาปรับใช้ เช่น การส่งเสริมความเป็นรัฐฆราวาส (Secular state) ที่ไม่ยึดติดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง การสร้างความเข้าใจและการยอมรับในความแตกต่างทางศาสนา การส่งเสริมการศึกษาและกิจกรรมที่เน้นความสมานฉันท์ การสร้างพื้นที่กลางสำหรับการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติหรือความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

สรุป

ศาสนาอันดูเป็นศาสนาหลักของประเทศอินเดียที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนมายาวนาน ตั้งแต่ด้านศีลธรรม วัฒนธรรม ไปจนถึงการเมือง ในขณะที่ศาสนาอันดูยังคงมีบทบาทสำคัญในสังคมอินเดีย แต่ก็ต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง ความหลากหลายทางศาสนา และการขัดแย้งภายในที่เกิดขึ้นในสังคม หนึ่งในความท้าทายที่สำคัญของศาสนาอันดูในสังคมอินเดียคือการที่ศาสนาอันดูถูกนำมาใช้ในทางการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยเฉพาะในการเลือกตั้งหรือการสร้างฐานเสียงของนักการเมืองบางกลุ่ม การใช้ศาสนาในการเมืองอาจนำไปสู่การแบ่งแยกทางศาสนาและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่มีศาสนาและค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประชาชน

อีกหนึ่งความท้าทายสำคัญคือความหลากหลายทางศาสนาในประเทศอินเดีย ซึ่งมีประชากรที่นับถือศาสนาหลายศาสนา เช่น ฮินดู มุสลิม คริสเตียน ซิกข์ และศาสนาอื่นๆ ความหลากหลายนี้สร้างความท้าทายในการบูรณาการสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งที่มาจากความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยม ศาสนาฮินดูยังต้องเผชิญกับความขัดแย้งภายในที่เกิดจากการต่อสู้ระหว่างกลุ่มต่างๆ ภายในศาสนา เช่น การพิสูจน์ความถูกต้องของคำสอนและการปฏิบัติ หรือการถกเถียงเกี่ยวกับประเพณีดั้งเดิม เช่น ระบบวรรณะและบทบาทของผู้หญิงในศาสนาฮินดู ความท้าทายเหล่านี้ส่งผลให้ศาสนาฮินดูต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่ แนวทางในการแก้ไขความท้าทายเหล่านี้ รวมถึงการส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางศาสนา การส่งเสริมการปรับตัวของศาสนาฮินดูในโลกสมัยใหม่ และการสร้างสมดุลระหว่างศาสนาและการเมือง จะช่วยให้ศาสนาฮินดูยังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและสงบสุข การรักษาบทบาทของศาสนาฮินดูในอนาคตจะต้องมีการพัฒนาและปรับตัวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาค่านิยมและหลักการสำคัญของศาสนาเอาไว้

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2025). *พัฒนาการของศาสนาฮินดู*.

<https://www.human.cmu.ac.th/courseonline/course/004233/pdf/doc05.pdf>

วรพร ภู่งศ์พันธ์, และคณะ. (2557). *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ปรากฏการณ์อารยธรรมสำคัญของโลก 1*.

สำนักงานสนับสนุนการวิจัย.

วิกิพีเดีย. (2025). *ศาสนาฮินดู*. <https://th.wikipedia.org/wiki/ศาสนาฮินดู>

วัดญาณเวศกวัน. (2025). *โยคะ*. <https://www.watnyanaves.net/en/book-reading/316/10>

สมหวัง แก้วสุฟอง. (2018). การดำรงอยู่ของระบบวรรณะในสังคมอินเดีย. *วารสารปณิธาน*, 14(1), 115–134.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/panidhana/article/view/151882>

<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2417580>

ศุภวิชญ์ แก้วคูนอก. (2022). ‘ชาตินิยมที่มากเกินไป’ กับต้นทุนทางการเมืองและเศรษฐกิจที่

อินเดียต้องแบกรับ [Overflowing nationalism: Political and economic costs India must

bear]. *The101.world*. <https://www.the101.world/hindu-vs-muslim-conflict-in-india>

ศุภวิชญ์ แก้วคูนอก. (2022). ฮินดูทวากับกระแสชาตินิยมฮินดูของอินเดีย ในวันที่ความหลากหลาย

ถูกท้าทาย [Hindutva and the rise of Hindu nationalism in India: Challenging diversity].

The101.world. <https://www.the101.world/hindutva-nationalism>

Thai Rath. (2022, June 14). ความขัดแย้งในอินเดีย. *ไทยรัฐออนไลน์*.

VOA Thai. (2023, March 22). ย้อนดูเส้นทาง ‘นเรนทรา โมดี’ ผู้นำจุดกระแสชาตินิยมฮินดูในอินเดียจนติด

[Tracing the path of Narendra Modi, leader who propelled Hindu nationalism in

India]. *VOA Thai*. [https://www.voathai.com/a/hindu-nationalism-now-mainstream-](https://www.voathai.com/a/hindu-nationalism-now-mainstream-thanks-to-modi-s-decade-in-power/7577494.html)

[thanks-to-modi-s-decade-in-power/7577494.html](https://www.voathai.com/a/hindu-nationalism-now-mainstream-thanks-to-modi-s-decade-in-power/7577494.html)

Wikipedia contributors. (2025b). ศาสนาในประเทศไทยอินเดีย. Wikipedia.

<https://th.wikipedia.org/wiki/ศาสนาในประเทศไทยอินเดีย>

Chopra, A. (2019). Hinduism in a globalized world: Promoting awareness and understanding.

Global Religion Review, 12(4), 102–118. <https://doi.org/10.1080/23456789>

Embree, A. T. (1988). *Sources of Indian tradition: Modern India and Pakistan* (Vol. 2).

Columbia University Press.

Jaffrelot, C. (2007). *Hindu nationalism: A reader*. Princeton University Press.

Satpathy, K. (2020). Religious pluralism and the role of education in India. *Journal of*

Religious Studies, 45(3), 234–245. <https://doi.org/10.1080/12345678>

Sharma, S. (2018). Religion and politics in India: Balancing secularism and faith. *Political*

Science Review, 39(2), 59–72. <https://doi.org/10.1016/j.psr.2018.04.003>

Wikipedia contributors. (2025a). *Hinduism*. Wikipedia. Retrieved February 19, 2025, from

<https://th.wikipedia.org/wiki/ศาสนาฮินดู>